

JOÓ JÓZSEF
Bondor

Nyitja az ajtót, rendezgeti az üvegyöngyös fonál-függönyt, behúzott nyakkal megy végig a műhelyen, csontjai ropognak, fáj a térde, ablakot tár, szellőztet, fát hoz, a kályhát megrakja, begyűjt, az egyik hosszú karjával olyan mozdulatot tesz, mintha zsebében bajuszkefét keresne. Régebben borotvált, habot kent a megvizezett ecsettel, kivette tokjából a fanyelű, tükkörfényes pengét, amely olyan éles volt, mint a vénasszony nyelve, a ráhullott hajszálat is elvágta; ajkak és állsúcok között, torkok körül matatott, húzta le a habot, hallgatta a sercegést. Előzékeny, udvarias, békés. Megfordítja a karosszék virágmintás párnáját. A hasán kötény, egyik kezében olló, a másikban fésű.

– Azt tartom, kérem, a madarak földbe szállnak, bele a sötétségbe, csordogáló homokba. Verdesnek, fütttyentenek, sikoltanak ott, ahol nincsen ég. Mikor a munkáról van szó, kérem, akkor semmiféle nyavalygásnak nincsen helye. Legfeljebb ragadó heves betegségnek, hideglelésnek, hurutnak, náthának. A borbélykodáshoz finom kéz kell. Néha csak ülök és várok, talán csodára, vagy arra csak, hogy teljék az idő. A márciust szeretem a legjobban, amikor a patkányok kitakarodnak az istállóból, amikor verőfényben van a kaptár, a méheket kiengedik, amikor hagyni kell élni a bibiceket, fészken ülnek, tojják az első tojást.

– Sokáig éljen, Bondor!

– Akarok is, akarok is.

Be nem áll a szája, a nyelve tüzes, mint az apostoloké, hosszú kantárra ereszti az emlékezőtehetségét, feleletet kell adni, elmondani bizonyos dolgokat, zsi-bongást, életet, a sok okos ember között a sok bolondot, az októberi nagy csizmavásárt a Simon-Júdás sokadalomban, beszélni, no nem a hátába kapott aknarepszről, a műtétről, az altatógép légzőcsövéről, a húst metsző, formás nyelvű, villogó késről, a combfejet piszkáló, elmetelő fűrészről, a csípőjébe operált anyagról, a lábszárcsontjába ragasztott protézisről, a hozzákapcsolt gömbcsuklóról, a csavarokkal megerősített fémről, a helyére tolt inakról, ízületekről, a bőr összevarrásáról, a vidám járásról. Mindig hamarabb tudja a híreket nálam. Haragudjak? Dehogy. Rákérdez erre-arra, néha azzal egészíti ki a hallottakat: nekem ehhez közöm van, kérem. Mindenkinék

mindenhez. Szorosan a nyakam köré tekeri a lepedőt. Tesz-vesz, imádja a figyelmes hallgatóságot, a csevegésbe nem zavarodik bele, mindig tudja, hol folytatja. Megigazítja a tükör széléhez tűzött papírt. Réges-régi naptárból való, az áll rajta, hogy a szép bajusz és az erőteljes szakáll a leggyorsabban, legbiztosabban a dr. Heuffel-féle hajnövesztő pomádéval nyerhető. Aki nem akarja, hogy feje a későbbi esztendőben hirdetési célokra használtassék, haja ápolásához dr. Heuffel hajszeszt vegyen.

– Ha a vén kibírja a téli hónapokat – mondja Bondor –, márciusban még rászakadhat valami égi csapás, váratlan dolog, egy sötét este. Egyik nap se jobb a másikonál, kérem, a baj nem válogat, de majd a halál szekere minden búbánatot elvisz. Az öregeket köhög-teti a harmadik hónap. Mindent megtesznek, hogy kihúzzák nyárig, mert hiszen nyáron, júliusban vagy augusztusban sok a munka a hegyen. Télen feküdhettek az ágyban, álmodozásoktól elnehezdedve, fehérén, mint a dér, gyűrötten, mint egy papírzsák, edénycsörömpölésre, a hógolyózó gyerekek nevetésére, beszédére és kiáltására se ébrednek. Amennyi köd lesz márciusban, annyi köd az esztendőben. Amennyi harmat, még annyi húsvét után. És majd ugyanannyi köd Kisasszony havában. Hiszi a kedves vendég? – Felhúzza bozontos szemöldökét, kérdően néz.

– Hiszem.

– És Tündér Ilont, aki hattyúként azért úszkált a tóban, hogy egy földi ember menjen el érte? A tizenkettedik szobájában tükör volt, abban látott városokat, abban látott falukat, mozi-termet, kazlat, kocsmát, mindenfélét.

– Elhiszem.

– És az Ádám testéből kiváló Évát?

– Azt is.

– És a sógort? Mikor utazott repülön, olyan magasan mentek, hogy havat hozott le a kalapja tetején.

– Hiszem.

Kezébe veszi a permetezőt, nedvesíti hajamat, ollót csattogtat. A vendégek katonákról és nőkről, lovakról és versenyekről, szerencséről és balsorsról beszélnek, olyan dolgokról, amelyeket amúgy is tud mindenki.

– Majd fáintosan süt ránk a nap. Kelepel a béka a fogával.

– A fogával?

Az egyik sovány öreg:

– Ritka az, mint a vénasszonyé.

Bondor:

– Akkor higgye el, mikor szórt lát rajta.

Ez talán a borbélyműhelyben faragott újság, hazugság? Nincsen benne egy forint-ára igazság? Kun-cognak a messziségbe nézdelő vendégek, vigyorogva veszik tudomásul a mondatokat, hajukat olykor elnyíretik, behúzzák a nyakukat, mint a verebek, apróra megnézegetik ruháik minden ráncát, gombját, a térdük tele cigarettahamuval, összekulcsolják a kezüket, hunyorognak ravaszul, vigyorognak rendületlenül. Mindig akad az emlékek között egy el nem mondott történet, régi dolog. A mester megtörli tenyerét a kötényében, középen áll, az este sok bort ivott, reggel kívánta a vizet, a gyomor mindig reggel gyöngébb, ünnepélyesen mondja, ki dagadással betegeskedik, vágassa meg az erét, mikor a hold a levegő jelében van, akkor az beforr, utána éljen tiszta borral, hogy az ellankadt ereje visszatérjen, ne egyen nehéz ételeket, egyen sok mustárt, tormát, egészségesebb úgy! Figyelmeztet, a halánték ereit akkor kell megvágnatni, ha a szemben homályosság van, a homlok közepi eret bolondulás ellen metszik, az megtéríti a megveszett agy velejét, tilos az érvágás Boldog-

asszonykor, Szent Simon napján és Szent András napján, bűdös száj ellen kékliliom töve való, száraztani kell, megtörni, borral egybecsinálni, azzal öblíteni a száját, kórságot könnyebbit a fekete nyár magva, a porcsinfű levele májnak, gyomornak a dagadását gyógyítja, vize a fogfájást, az áldott-tövis porrá tett levele vesekövet ront, a gyomorból nyálat kiűz. A többi meg már így is, úgy is a sorsra tartozik.

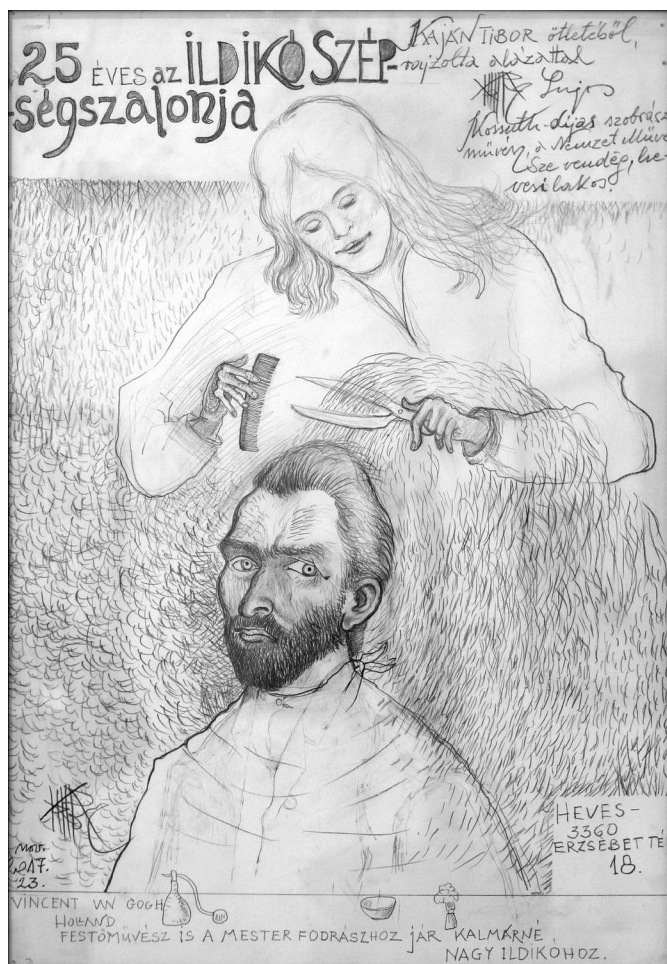
Hosszú évek múlva, amikor a szúnyogok orrukkal, a méhek fullánkjukkal, a mezei tücskök elrekedt torukkal keveset ártnak, a szent csuka havában benyitottam a helyiségbe. Másmilyen a kilincs és a zár, a lámpa, más a mennyezet, a hasadékos padló, a fal festésének mintája, a huzat a székeken, a fogas. Még a tej sem száradt föl a szájáról, álmos csitri nyitotta ki a mosdócsapot, egy kevés vízzel megnedvesítette arcát-homlokát, törölőruhával törölte. Rágta a rágógumit.

– Kit keres?

– Bondort.

– Bondor meghalt. Hiszen nincs itt.

Most délután három. Mit mondana? Talán azt, hogy utolérte a földbe szállott madarakat.

Ildikó szalonja (grafit)